

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง
สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*

THE GUIDELINES DEVELOPMENT OF STUDENTS CARE SYSTEM BY USING DEMING
CYCLE FOR SUKSASONGKROH SCHOOLS IN THE NORTHEAST UNDER SPECIAL
EDUCATION BUREAU

พรสุดา เหลืองสุข¹, ลักขณา สิริวัฒน์²

Pornsuda Luangsuk¹, Lakkana Sariwat²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Mahasarakham University, Thailand.^{1,2}

Email : 63010580017@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ
ความต้องการจำเป็น และออกแบบและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัด
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การวิจัยดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนและหัวหน้าครูประจำหอนอนชายและหญิง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อ สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น
ระยะที่ 2 ออกแบบและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกลุ่มผู้ให้
ข้อมูลจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี จำนวน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินแนวทางการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบ
ประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ
เดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ ในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และ
ลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการ
รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน
2) ผลการออกแบบและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจร

คุณภาพเดิมมี สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ทั้งหมด 54 แนวทาง (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 12 แนวทาง (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มี 10 แนวทาง (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน มี 11 แนวทาง (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 10 แนวทาง (5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มี 11 แนวทาง ได้รับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. การพัฒนาแนวทาง 2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. วงจรคุณภาพเดิมมี 4. โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์

ABSTRACT

The objectives of this article were to investigate the current situations, desirable situations and needs, design and evaluate the guidelines of students care system by using Deming cycle for Suksasongkroh schools in the northeast under special Education bureau. The study divided into 2 phases. Phase 1 was the study related to current situations, desirable situations and needs of students care system, the sample was 40 consisted of schools' vice directors, head of students care system department and teachers who responsible for students' dormitory. The instrument used was 5 rating scales of questionnaire with 63 items, the statistics used were percentage, mean, standard deviation and priority needs index. Phase 2 was the design and evaluation guidelines of students care system, the informants were 4 teachers in schools where there was the best practicing of students care system and 5 experts who evaluated the guidelines of students care system. The instruments used were interview form, guidelines evaluation form. The statistics used were mean and standard deviation.

The results of the study revealed that; 1) the current situations of students care system for Suksasongkroh schools in the northeast under special Education bureau was rated in more level, the desirable situations rated in the most level, and priority need was knowing each of students, screening students and encouraging students respectively. 2) the results of design and evaluation of students care system guidelines using Deming cycle for Suksasongkroh schools in the northeast under special Education bureau comprised of 5 aspects and 54 guidelines, 1) knowing each of students consisted of 12 guidelines, 2) screening students included 10 guidelines, 3) encouraging students comprised of 11 guidelines, 4) protecting and coping with the problems consisted of 10 guidelines and 5) referring students included 11 guidelines. The results of guidelines evaluation related to the possibility and feasibility rated the most level.

Keywords : 1. The Guidelines Development 2. Students Care System 3. Deming Cycle 4. Suksasongkroh Schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการศึกษา ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์มาใช้เพื่อป้องกันและพัฒนาปัญหาให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ทุกรายวิชา อีกทั้งมีการประสานร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลที่อยู่ในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) นอกจากนั้น ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้มุ่งเน้นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เพื่อสร้างความปรองดองในสังคมด้วยการสร้างโอกาสให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงทรัพยากร แหล่งทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับรายได้และขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การเข้าถึงบริการทางสังคมของรัฐอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเป็นธรรม อาทิ การสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนได้เต็มตามศักยภาพ สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เน้นการเรียนรู้ การเพิ่มศักยภาพกองทุนยุติธรรม เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ซึ่งจะนำไปสู่การลดความยากจน และการลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งส่งผลต่อการลดความขัดแย้งในสังคมไทย สอดคล้องกับทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565-2579 ที่มีเป้าหมายหลักในการลดความแตกต่างในคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระหว่างสถานศึกษา และเน้นเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนได้รับการศึกษาไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับทุกคน และได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเต็มศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมารัฐได้ดำเนินนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้วยการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส อาทิ โครงการ ETV เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับครู และเพื่อใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน ซึ่งเป็นโครงการที่สร้างโอกาสทางการศึกษาในการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยสนับสนุนทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำของผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีฐานะยากจนให้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังเสริมสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ผู้ยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส โดยได้ดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนทุนการศึกษาด้านต่าง ๆ อาทิ กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.ขยายผลโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อแก้ปัญหาในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน

15,369 โรง และดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป้าหมายโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ จำนวน 15,553 โรง เป็นต้น (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559)

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดให้มีกองการศึกษาพิเศษ รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส โดยจัดตั้งกองการศึกษาเพื่อคนพิการและกองการศึกษาสงเคราะห์ เพื่อให้มีการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และกำหนดให้ต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ได้กล่าวถึงปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรง พฤติกรรมหนีเรียน ไม่เข้าเรียน เสพสารเสพติด ให้โทษและดื่มของมึนเมา พฤติกรรมแยกตัวเอง เข้ากับเพื่อนไม่ได้ ตกอยู่ในภาวะซึมเศร้า พฤติกรรมมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และปัญหาพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น ลักขโมย ทำลายสาธารณสมบัติ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563) อีกทั้งแนวคิดการพัฒนาด้านการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสจากนโยบายรัฐบาลนโยบายที่ 4 การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งรัฐบาลจะนำการศึกษาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทยมาใช้สร้างสังคมให้เข้มแข็ง อย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน เช่น การจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้ โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดี มีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ นอกจากนี้ ยังปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา การปรับปรุงและบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากจนหรือ ผู้ด้อยโอกาสและยังพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย ตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะการใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอก (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559)

จากการสำรวจสถานการณ์เด็กไทยกับภัยออนไลน์ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2560 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นช่วงอายุ 9-18 ปี ข้อมูลชี้ชัดว่าเด็กส่วนใหญ่ 98.47% เชื่อว่า อินเทอร์เน็ตให้ประโยชน์และสิ่งดีดี และมีเพียงแค่ 95.32% ที่เชื่อว่ามีภัยอันตรายและความเสี่ยงหลากหลายรูปแบบบนอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการถูกล่อลวง ติดตามคุกคาม ล่วงละเมิดทางเพศ

กลั่นแกล้ง ถูกหลอกในการซื้อสินค้า เอาข้อมูลส่วนตัวไปใช้ในทางมิชอบ ติดเกม และเข้าถึงเนื้อหา ผิดกฎหมายหรือเป็นอันตราย นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กส่วนใหญ่เคยเล่นเกมออนไลน์ คิดเป็น 80.49 โดยที่เด็กผู้ชายเสี่ยงติดเกมมากกว่าเด็กผู้หญิง โดยเล่นเกมทุกวันหรือเกือบทุกวัน คิดเป็น 50.73% ในขณะที่เด็กผู้หญิงเล่นเกมสัปดาห์ละ 12 ครั้ง มีเพียง 32.349 ปัญหาที่จะมองข้ามหรือละเลยไปไม่ได้ นั่นก็คือปัญหาการถูกคุกคามทางเพศ เด็กเคยถูกกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ คิดเป็น 46.11% โดยเพศทางเลือกถูกกลั่นแกล้งมากที่สุดถึง 59.49 อีกหนึ่งปัญหาที่ตามมาคือ กรณีการนัดพบเด็กอายุ 15-18 ปี หรือมัธยมปลาย เป็นกลุ่มที่มีการนัดพบมากที่สุด คิดเป็น 77.36% โซเชียลมีเดียและบริการ รับส่งข้อความอย่าง Facebook หรือ Line เป็นช่องทางที่เด็ก ๆ ใช้ในการติดต่อพูดคุย นัดพบ หรือ เข้าถึงสื่อไม่เหมาะสมต่าง ๆ อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2561)

สถานศึกษาถือเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุด รองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับนับถือ ยกย่องและคาดหวังว่าจะได้รับความรู้การอบรมสั่งสอน การดูแล ด้วยการเอาใจใส่ สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลักให้เด็ก นักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความปลอดภัย การจัดการเรียนการสอนต้อง ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งสอนทักษะชีวิตที่ จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ นั่นคือเด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็น “คนดี คนเก่ง มีความสุข” นอกจากนี้ครูจะต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้และพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนและแก้วิกฤติทางสังคม สถานศึกษาต้องจัดระบบงานและกิจกรรมที่ส่งเสริมความประพฤติให้เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อ สังคม และความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน และนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน, 2557) โดยการนำ กระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมนักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5. การส่งต่อนักเรียน และมีการนำไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม และเด็กนักเรียนจะต้องได้รับการพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครองและดูแล ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการให้ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ประสานงานกับหน่วยงาน ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือ กำกับดูแลและให้กำลังใจครูประจำชั้นหรือครูที่ บริक्षाในฐานะผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในงานเกี่ยวกับรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองจำแนกกลุ่มนักเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา การจัดกิจกรรมป้องกันแก้ไขช่วยเหลือ การส่งต่อนักเรียนภายในโรงเรียนและ การรายงานผลที่ต้องได้รับการติดตาม กำกับดูแล ช่วยเหลือของหัวหน้าระดับชั้น โดยมีครูแนะแนว เป็นผู้ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมป้องกัน และกิจกรรมแก้ไข ปัญหา รวมทั้งการส่งต่อนักเรียน นอกจากนี้ยังต้องได้รับความร่วมมือจากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ดังนั้น ในการสร้าง

ความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็กนักเรียน รวมทั้งการปกป้อง ค้ำครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน, 2557)

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ แบ่งพื้นที่เขตบริการในการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่ออย่างชัดเจนและมีกระบวนการในการรับนักเรียนเชิงรุก โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดสรรสัดส่วนในการรับนักเรียนให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด บ้านพักเด็กและเยาวชน เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล มูลนิธิ และองค์กรเอกชนอื่น ๆ ภายในเขตพื้นที่บริการ นอกจากนี้แล้วสถานศึกษายังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อออกสำรวจค้นหาเด็กด้อยโอกาสที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อคัดเลือกรับนักเรียนด้อยโอกาส ตรวจสอบสภาพจริงของเด็กด้อยโอกาสแต่ละคน ประสานงานกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลและช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งหน่วยงานทางการศึกษาอื่นที่พบเห็นเด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก สมควรที่จะได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ เพื่อนำเด็กด้อยโอกาสดังกล่าวมาเข้ารับการศึกษารับการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ นอกจากวิธีการคัดกรองเชิงรุกแล้วโรงเรียนยังเปิดโอกาสให้เด็กด้อยโอกาสอื่น ๆ มาสมัครเข้าเรียนตามกรอบระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด อีกทั้งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ยังเปิดรับเด็กด้อยโอกาสเข้าเรียนแบบไม่มีรอบ ไม่มีรุ่น ในกรณีที่เด็กประสบปัญหาที่ก่อให้เกิดสภาวะยากลำบากในการดำรงชีวิตตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลทั่วไปที่คณะกรรมการคัดกรองเชิงรุกไม่สามารถเข้าถึงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงของเด็กด้อยโอกาสที่กระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ หรือบางรายมีปัญหาซ่อนเร้นที่ไม่สามารถเปิดเผยกับสังคมทั่วไป ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการทางการศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพ ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักคิดตัดสินใจ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไม่ให้เป็นปัญหาของสังคม โดยมีกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานอย่างชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงาน มีการประสานความร่วมมือของผู้ปกครอง ครู และผู้เกี่ยวข้องหรือชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กรมสามัญศึกษา, 2544)

จากเหตุผลที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.2 เพื่อออกแบบและประเมินแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่เป็นสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน แล้วนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณากระดัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2 ได้ทราบความต้องการในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่เห็นถึงความคาดหวังในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3.3 ได้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่สามารถนำไปช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ โดยแต่ละระยะของการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 10 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 10 คน หัวหน้าครูประจำหอนอนชาย จำนวน 10 คน หัวหน้าครูประจำหอนอนหญิง จำนวน 10 คน โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานข้องเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวนทั้งหมด 63 ข้อ แบ่งเป็นด้านที่ 1 จำนวน 12 ข้อ ด้านที่ 2 จำนวน 13 ข้อ ด้านที่ 3 จำนวน 15 ข้อ ด้านที่ 4 จำนวน 11 ข้อ ด้านที่ 5 จำนวน 12 ข้อ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกของสภาพปัจจุบันรายข้อ ตั้งแต่ 0.61 - 0.86 และสภาพที่พึงประสงค์รายข้อ ตั้งแต่ 0.31 - 0.84 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือ จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารส่งไปรษณีย์และออนไลน์ผ่าน Google Form แล้วนำมาตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแจ้งความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI)

4.2 ระยะที่ 2 ศึกษาการออกแบบและประเมินแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

4.2.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติดี (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีเกณฑ์ คือ เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับยอดเยี่ยม ประเภทโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ประจำปี 2564 ได้แก่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1 คน หัวหน้าครูประจำหอนอนชาย 1 คน หัวหน้าครูประจำหอนอนหญิง 1 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้วยตนเอง ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยวิธีการพรรณนาเนื้อหา

4.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผลการศึกษาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) และการศึกษาเอกสาร มาสังเคราะห์เพื่อยกร่าง และดำเนินการร่างแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

4.2.3 ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยนำแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน ซึ่งมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมิน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. ผลการวิจัย

5.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินงานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.26	0.77	มาก	4.64	0.49	มากที่สุด	0.095	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.25	0.75	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด	0.094	2
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.25	0.78	มาก	4.65	0.53	มากที่สุด	0.093	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.30	0.78	มาก	4.65	0.53	มากที่สุด	0.086	4
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.33	0.77	มาก	4.66	0.48	มากที่สุด	0.080	5

5.2 ผลการออกแบบและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ทั้งหมด 54 แนวทาง (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 12 แนวทาง

(2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มี 10 แนวทาง (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน มี 11 แนวทาง (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 10 แนวทาง (5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มี 11 แนวทาง ได้รับการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ที่	รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	หลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.84	0.26	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3	ระบบและกลไก	4.96	0.09	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4	วิธีดำเนินงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.84	0.26	มากที่สุด
4.1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	ด้านการคัดกรองนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.5	ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.84	0.26	มากที่สุด
5	แนวทางการประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6	เงื่อนไข	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม		4.89	0.19	มากที่สุด	4.88	0.20	มากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน ที่ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่จำเป็นจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูสอนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมถึงการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับ ครูสอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (กรมสามัญ

ศึกษา, 2544) ซึ่งจะต้องดำเนินการใน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการส่งต่อ (สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2559) โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้นนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบก่อให้เกิดความทุกข์ความกังวลใจ ความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤตทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) สอดคล้องกับการวิจัยของ จุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ การส่งเสริมนักเรียนและการส่งต่อนักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับการวิจัยของ เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า 1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้ องค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาและ 5) การส่งต่อนักเรียน ซึ่งเกิดจากการสังเคราะห์จากนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงและนักวิชาการทำให้ได้องค์ประกอบที่สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ได้เป็นอย่างดี 2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียนและด้านการคัดกรองนักเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฏฐวิภา คำปันศรี (2559) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ สอดคล้องกับการวิจัยของ เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมาก จะเห็นว่า สภาพที่เกิดขึ้นนี้เป็นสภาพที่บ่งบอกถึงระบบคุณภาพในการบริหารจัดการการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับการวิจัยของ วิราภรณ์ บุตรพรม (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งต่อนักเรียน ซึ่งในบางกรณีมีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เกิเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข (สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2559) จึงต้องประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนสาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอโรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถในการสนับสนุน และให้ความร่วมมือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และรวดเร็ว ดังนั้น การส่งต่อนักเรียน ซึ่งมีบุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาก จึงมีความยุ่งยากในการประสานความร่วมมือและให้การช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ซึ่งปัจจุบันการส่งต่อนักเรียนยังมีน้อยมาก ทั้งที่ความต้องการในการส่งต่อนักเรียนก็มีมากเช่นเดียวกัน แต่สถานศึกษายังไม่ได้รับการประสานความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้การส่งต่อนักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด สอดคล้องกับการวิจัยของ เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการ

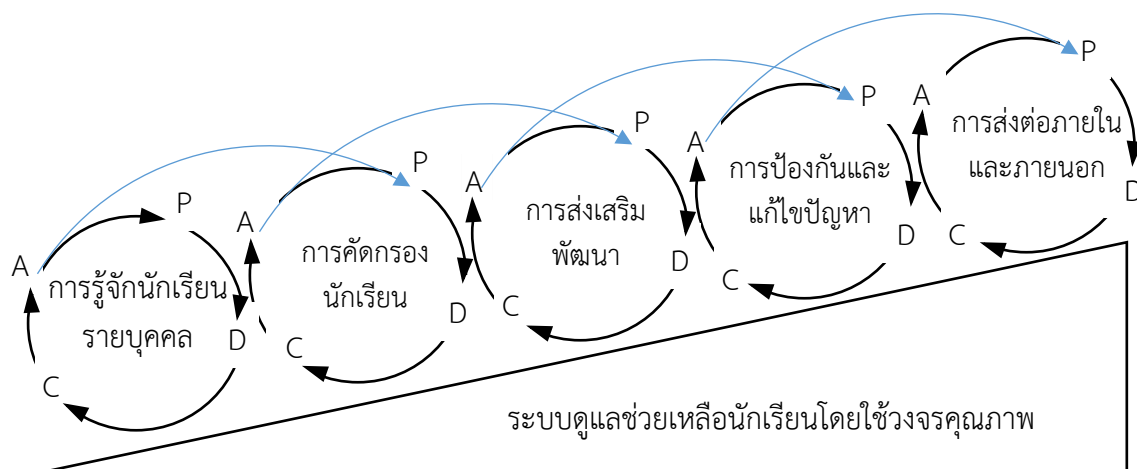
ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ในการพัฒนาการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน (PNI = 0.090) ลำดับที่ 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน (PNI = 0.089) ลำดับที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหา (PNI = 0.071) ลำดับที่ 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (PNI = 0.036) และลำดับที่ 5 ด้านการ ส่งเสริมพัฒนานักเรียน (PNI = 0.035) สอดคล้องกับการวิจัยของ จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดย เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งเสริม นักเรียน ตามลำดับ

6.2 จากผลการออกแบบและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิง สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ทั้งหมด 54 แนวทาง (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มี 12 แนวทาง (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มี 10 แนวทาง (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน มี 11 แนวทาง (4) ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา มี 10 แนวทาง (5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มี 11 แนวทาง ได้รับการประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ ว่า แนวทางที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีลักษณะเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความหมาย สัมพันธ์ซึ่ง กันและกัน (Good, 1973) ที่ส่งผลให้เกิดการการเปลี่ยนแปลงที่เล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอน ต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรือ อาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่เป็นที่น่าพอใจ (ปกรณ ปรียากร, 2538) โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็น ขั้นตอนในการทำงานให้งานเสร็จสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับ ซึ่ง ประกอบไปด้วยการวางแผน (Plan) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และการแก้ไขปัญหาที่ทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Act) แล้ววกกลับให้เกิดการหมุนวงล้อเดมมิง (PDCA) อย่างต่อเนื่อง ทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (วีรพงษ์ เณลิมจิระรัตน์, 2547) และแนวทางที่พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ตามหลักวิชาการ จึงทำให้เป็นที่ยอมรับสามารถ นำไปใช้ประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาที่มีความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ สอดคล้อง กับการวิจัยของ ปริญญา ไชยสุรินทร์ (2558) ได้ศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการ พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรมีการวางแผน โครงการควรจัดอบรม

พัฒนางาน ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี ครูต้องทำงานนี้เป็นทีม มีการประสานงานระหว่างงานปกครอง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว อย่างเป็นระบบควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงาน พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับการวิจัยของ เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จากผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้น่าเสนอรูปแบบให้ดีกว่า ควรศึกษาทฤษฎีและปรากฏการณ์ให้ครอบคลุม แล้วนำมาสังเคราะห์ให้ชัดเจนควรนำรูปแบบที่ชัดเจน แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งทำให้ทราบว่าองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐนียา ห้องกระจก (2562) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 5 องค์ประกอบ 84 รายการปฏิบัติ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 3.50 สอดคล้องกับการวิจัยของ จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

7. องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักเรียน เนื่องด้วยความไม่พร้อมของนักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งประสบความยากลำบากในการปรับตัว การเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนรู้ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ออกแบบขึ้น จึงมีความเหมาะสมกับนักเรียนโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ที่มีความต้องการช่วยเหลือเป็นการเฉพาะรายที่แตกต่างกัน โดยจะเห็นได้จากการพัฒนาแนวทางในครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมี 12 แนวทาง รวมทั้งด้านการส่งเสริมนักเรียน มี 11 แนวทาง และด้านการส่งต่อนักเรียน มี 11 แนวทาง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาได้มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จในสถานศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สถานศึกษาควรพัฒนาครูแกนนำ ครูพี่เลี้ยงในการเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการช่วยเหลือครูในสถานศึกษาทุกแห่ง ให้สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

8.2.2 ครูมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และควรได้รับการนิเทศติดตามจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ศึกษาวิธีการทำวิจัยท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

8.3.2 ศึกษาวิธีการใหม่ๆของการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal)

9. เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. (2544). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา.

- จิตรพร สุทธิสาร. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐวิภา คำปันศรี. (2559). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐนิยา ห่องกระจก. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปกรณ ปรียากร. (2538). การบริหารการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช.
- ปริญญา ไชยสุรินทร์. (2558). สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิราภรณ์ บุตรพรม. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์. (2547). วิธีการแก้ปัญหาในงานตามแบบฉบับญี่ปุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : เรดเพิร์น ครีเอชั่น.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. (2557). คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สถาพร แสงสุโพธิ์. (2558). รายงานผลการวิจัย การพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). เอกสารประกอบการศึกษด้วยตนเอง **หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา ทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2561). **รู้เท่าทันสื่อ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559). **แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). **ประวัติความเป็นมา**. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2565. จาก <http://special.obec.go.th/article1.php>
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill Publishers.

10. คำขอบคุณ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์, รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ, อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะและตรวจสอบแก้ไขในการจัดทำวิจัยฉบับสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เสนอแนะในสิ่งที่เป็ประโยชน์ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ใน มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสุวรรณ บัวพันธ์ ผู้อำนวยการนิเทศวรรณ เอนกแสน ผู้อำนวยการทวิศักดิ์ ตั้งอารีอรุณ ผู้อำนวยการสุภาพร พากัทธิ และอดีตผู้อำนวยการชัชวาล พิขสิงห์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเต็มมิ่ง สำหรับโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ขอขอบพระคุณคณะ ผู้บริหารและครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ธวัชบุรีที่ให้กำลังและเป็นที่ปรึกษาในการวิจัยในครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ สติปัญญาจนประสบความสำเร็จในชีวิต